

GAZETA LWOWSKA

*Kraków
Biblioteka Uniwers.
Jagiell.*

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:
LWÓW, UL. SŁOWACKIEGO 8. I-sze p.

Listy należy frankować. — Reklamacje
otwarte wolne od opłaty.
Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Telefony:
REDAKCJI
21—18

ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE PRÓCZ DNI POŚWIĄ-
TECZNYCH O GODZINIE 3-ciej POPOŁUDNIU

REDAKTOROWIE NACZELNI:
WOJCIECH BARANOWSKI
i Dr. MARCELI SZAROTA

CENA
NUMERU

20 gr.

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do do-
mu 4-80 — z dostawą 5-30. — Zamiejscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5-30. —
Zagranicą 7— P. K. O. Nr. 141.690.

Prawdziwe oblicze Niemiec.

Przez telegraficzne druty biegną od kilku dni w świat „rewelacyjne“ wieści: 13 marca miał być dokonany w Niemczech zamach stanu. Szturmowe oddziały Hitlera miały na dane hasło zająć gmachy rządowe i opanować wszystkie punkty żywnościowe. Z miast prowincjonalnych miał nastąpić marsz na Berlin. W różnych miejscowościach znaleziono dobrze zaopatrzone składy broni i amunicji, będące w posiadaniu hitlerowskich oddziałów szturmowych.

Czy to nagłe „odkrycie“, dokonane przez władze jest jedynie wewnętrznym — politycznym manewrem niemieckim, czy też prawdą jest, co oświadczył minister Groener, iż wszystkie te informacje o zamierzonym puczu Hitlera odnoszą się do rzeczy, już dawniej ujawnionych, jest dla nas w tej chwili rzeczą obojętną. Faktem natomiast jest, że wydarzenia, jakie rozgrywają się w polityce wewnętrznej Niemiec, domagają się obecnie bacznej a zarazem bardziej, niż dotychczas, krytycznej, analizy i oceny ze strony zagranicy a w szczególności i Polski.

Niemieckie przemiany wewnętrzne dotyczą pośrednio żywotnych interesów politycznych i gospodarczych Europy. Od tego, w jakim kierunku pójdzie linja polityczna Niemiec, zależy wiele w konfiguracji politycznej Europy. Niemcy „weimarskie“ i Niemcy „lokarneńskie“ a Niemcy rozgorzałe do punktu wrzenia nacjonalizmu — to zasadnicza różnica i szereg państw (między niemi oczywiście i Polska) musiałby poddać rewizji własną politykę i ubezpieczyć się wobec tych zmian, jakie zaszłyby w polityce niemieckiej.

Tak się rzeczy dziś na świecie ułożyły, iż w rozgrywającej się w tej chwili w dalszym jeszcze ciągu walce Hindenburg — Hitler sympatje całego świata kulturalnego są niewątpliwie po stronie Hindenburga. W umiarkowanej prasie francuskiej uderza nawet ciepły ton pod adresem byłego naczelnego wodza najeźdźców ziemi francuskiej. Sfery gospodarcze wszędzie obawiają się wstrząsów, nieuknionych prawie w razie zwycięstwa Hitlera, nawet gdyby on musiał siłą konieczności ogromnie zcieścić ramy swego programu. Przeciwnie ewentualna wojna domowa w Niemczech, względnie bankructwo Rzeszy nie pozostałyby bez wpływu na gospodarstwo Europy. Pozatem opinja światowa liczy na ogólną klęskę Hitlera jako na punkt zwrotny w ruchu narodowo — socjalistycznym w Niemczech. Sądzi ona, że weźmie wreszcie tam górę rozsądek nad zaślepieniem, fanatyzmem i otumanieniem odwetowym.

Może w tych poglądach tkwi pewna doza słuszności, ale też zarazem — i to nie może ulegać wątpliwości — dużo złudzeń.

Zatem przedewszystkiem opinja świata musi sobie uświadomić, że przy wyborach na prezydenta Rzeszy monarchiści, komuniści i hitlerowcy zdobyli razem większość, gdyż na 37,660.000 głosujących uzyskali dla siebie 18,857.000 głosów. Ze zatem większość narodu niemieckiego jest za

kierunkiem rewolty i za polityką awantury, chociaż nie wybrała jeszcze jednolitej drogi między przewrotem monarchistycznym, przewrotem komunistycznym czy przewrotem w myśl dążeń i zapowiedzi najenergiczniejszego i najbardziej wrzaskliwego propagatora rewolty Hitlera. Siły wywrotu, dążności odśrodkowe już obecnie górują liczebnie i przewyższają znacznie swemi możliwościami potencjonalnymi te wszystkie czynniki, które trwają jeszcze na coraz bardziej zagrożonej reducie Konstytucji weimarskiej.

To jedno. A dalej. Prawdopodobny wybór Hindenburga przy ściślejszych wyborach nie zmiecie bynajmniej z widowni Hitlera. Zdobywszy kilkanaście milionów zwolenników, nie zadowolili się on już negatywnym stanowiskiem i wykrzykiwaniem hasel wywrotowych. Może nie drogą rewolucyjnego puczu a ewoluują stałego narastania swych wpływów doprowadzi do rządu bądź siebie, bądź swych przedstawicieli. Wtedy zaś zaprezentuje przyszłemu prezydentowi Hindenburgowi listę swych postulatów i zażąda ich realizacji. Ta zaś realizacja zmierza przedewszystkiem do przekreślenia Traktatu Wersalskiego, do rewizji granic, do unicestwienia tego całego kompleksu zagadnień, które przyświecały obu zmarłym politykom, Stresemannowi i Briandowi.

I wreszcie moment najistotniejszej dla świata wagi.

Obóz Hitlera dokonał w Niemczech jednej, wielkiego znaczenia dla polityki międzynarodowej rzeczy. Hitlerowcy swemi szowinistycznymi wystąpieniami odsłoniли treść ukrytych marzeń umiarkowanych ugrupowań politycznych Rzeszy. Okazało się, że wszyscy Niemcy pragną tylko jednego: zniszczenia postanowień Traktatu Wersalskiego. Mogą być w dążeniu do osiągnięcia tego celu różnie, ale cel jest niewątpliwie wszystkim Niemcom wspólny. Pod tym względem bardzo trzeźwe uwagi znajdujemy w jednym z ostatnich numerów paryskiego „Tempsa“. „Byłoby to szczególne złudzenie, gdyby się mniemało, że zwycięstwo Hindenburga zmieni politykę

zagraniczną Reichstagu. Zostanie ona taką, jaką jest, ponieważ wszyscy Niemcy z drobnymi różnicami co do słów, zgadzają się na kierunek działalności zewnętrznej“.

Zupełnie słusznie. Już fakt, że obecnie tensam Hindenburg, który w roku 1925 był kandydatem nacjonalistów i odwetowców, jest obecnie mężem sztandarowym wszystkich mniej lub więcej umiarkowanych elementów politycznych w Niemczech, jest sam w sobie najlepszą charakterystyką sytuacji. W dążeniu do rewizji granic wszyscy Niemcy są zgodni. Jeżeli świat mimoto woli Hindenburga, niż Hitlera, to w tej nadziei, że ten pierwszy daje jednak więcej szans utrzymania pokoju w Europie, aniżeli apostoł rewizji za wszelką cenę.

Żadną jednak miarą zwycięstwo Hindenburga nie może być dyskutowane w Europie jako triumf pacyfizmu w Niemczech i idei porozumienia międzynarodowego. „Der Kurs bleibt der alte“ mawiał Wilhelm II. Dla Polski Hindenburg i Hitler jako wykładniki pewnego programu niemieckiej polityki są równie niebezpieczni. O tem pamiętając, możemy dopiero trzeźwo ocenić niemieckie wypadki.

Z ostatniej chwili.

Olbrzymia trąba powietrzna zniszczyła dwa miasta w Stanach Zjednoczonych.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 22 marca. Z Nowego Jorku donoszą, że straszna katastrofa nawiedziła zachodnią część stanu Alabama i Tennessee. Olbrzymia trąba powietrzna zniszczyła zupełnie miasta North-Port i Columbiana. Mie-

scowości te są zupełnie zrównane z ziemią. Dotychczas wydobyto z pod gruzów przeszło 50 trupów i setki rannych. Wedle dalszych wiadomości, trąba powietrzna posuwa się w kierunku stanu Kentucky.

N. Jork. 23 marca. (PAT.) Wskutek gwałtownego tornado, który przeszedł nad stanami Alabama, Tennessee i Kentucky zginęło 71 osób, a wiele odniosło rany i znalazło się bez dachu nad głową. Miasto North Port w stanie Alabama leży w ruinach. Po tornado spadły ulewne deszcze, które utrudniły akcję ratunkową.

Zgon Poincarégo.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

WARSZAWA. 22 MARCA. GODZ. 14. W OSTATNIEJ CHWILI NADSZĘŁA DO M. S. Z. WIADOMOŚĆ Z PARYŻA, ŻE DZIŚ PRZEDPOŁUDNIEM ZMARŁ TAM B. PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ, WIELOKROTNY PREMIER RAJMUND POINCARÉ.

Nowomianowani Ministrowie

obejmują urządowanie.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22 marca. Dziś rano w Ministerstwie Rolnictwa nastąpiło pożegnanie ustępującego Ministra Janty Połczyńskiego.

O godz. 12 w południe nowomianowany Minister Rolnictwa Ludkiewicz

złożył przysięgę na Zamku na ręce P. Prezydenta Rzplitej. O godz. 14 Minister Ludkiewicz przejął urządowanie z rąk b. Ministra Janty Połczyńskiego, który następnie przyjęty został na audjencji przez P. Prezydenta Rzplitej.

Ustawa o pełnomocnictwach wchodzi z dniem dzisiejszym w życie.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22 marca. W dniu dzisiejszym opublikowana została w „Dzienniku Ustaw“ ustawa o pełnomocnictwach dla Prezydenta Rzplitej.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i została podpisana przez P. Prezydenta Rzplitej i Rząd w nowym składzie.

Posiedzenie Rady Min.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22 marca. Dziś popołudniu odbyć się ma posiedzenie Rady Ministrów, na którym załatwione mają być sprawy związane z ostatnią rekonstrukcją gabinetu. Nie jest wykluczone, że na tem posiedzeniu mianowany będzie wiceministrem robót publicznych inż. Gallot, dyrektor Zakładów Modrzejewskich.

Dzisiejsze ciągnięcie Loterji Klasowej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22 marca. W dzisiejszym ciągnięciu Państw. Loterji Klasowej padły następujące główne wygrane:

25.000 zł. — Nr. 57859;
15.000 zł. — Nr. 23963;
10.000 zł. — Nr. 127722;
5.000 zł. — Nr. 41470;
po 3.000 zł. — Nr. 3605, 18879,
27017, 39791, 83534, 89943, 117754,
119452, 132863.

Amerykańska reklama.

(Korespondencja własna „Gazety Lwowskiej”).

New-York, w marcu 1932.

W Stanach Zjednoczonych — kryzys. Jak w Europie. Nie — gorzej niż w Europie. Bo tu mało kto ma odłożone oszczędności w pończosze. A bezrobotnych miliony, zapomóg nie dostają, a jak i z czego ci ludzie żyją — o tem wie tylko Opatrzność i oni sami. Handel idzie kulawo, ulubiona tutaj forma kupowania na raty dostawała w łeb — mówiąc stylem amerykańskim: zarobki spadły, o pracę coraz trudniej, więc i przeciętny Amerykanin obniża swoją stopę życiową. Nie kupuje już tysiąca standartowych przedmiotów komfortu: elektrycznej zapalniczki do samochodu, jedwabnych koszul na tuziny, radioaparatu najnowszego typu, campingowego namiotu etc. etc. Nie oszczędza, bo to nie jest w jego stylu, ale nie kupuje, bo dolary nie płyną już szeroką rzeką.

Ale im bardziej kryzys daje się we znaki, im bardziej kurczą się obroty handlowe, to i energiczniej przeciwstawia się fali pesymizmu żywiołowa energia jankesów, którzy wierzą niezachwianie w moc i potęgę swego kraju, w przyszłość jego. Jedną z najciekawszych i najjaskrawszych form tej reakcji przeciw nastrojom kryzysowym jest reklama.

Reklama amerykańska nie jest podobna do reklamy europejskiej. Operuje ona innymi formami, innymi barwami, innymi pojęciami. Bardzo chętnie, a zwłaszcza teraz, posługuje się groteską często prymitywną, niekiedy makabryczną. Ostatecznym celem reklamy amerykańskiej jest zwrócenie uwagi przekonania, przykucie jego wzroku do napisu, ogłoszenia, szyldu, plakatu.

Pierwszorzędną rolę w dziedzinie reklamy odgrywa w Stanach prasa. Na łamach pism nowojorskich znajdują się jedyne w swoim rodzaju co do wielkości, objętości (i dodajmy — kosztu) ogłoszenia. A trzeba też zaznaczyć, że nie tylko pisma codzienne, wielkie organy prasy nowojorskiej, zamieszczają ogłoszenia o barnumowskiej treści, ale nawet i pisma fachowe idą w tym samym kierunku.

Oto garść aforyzmów i hasel anty kryzysowych, wyjętych z wielkiego tygodnika fachowego, głównego organu trustu przedziałników.

„Wieczny żałobnik i plaksa to hijena gospodarza, tchórzliwe, kryjące się przed słońcem powodzenia stworzenie”.

„Człowiek, który narzeka na konjunkturę, czyni wszystko, aby ją jeszcze pogorszyć. Człowiek, który wierzy, wygrywa”.

„Nie zapiszesz nigdy swego nazwiska na tablicy marmurowej zwycięzców, jeśli schowasz głowę w piasku

rozpaczy, a resztę ciała wystawiasz na kopniaki losu”.

„Mielśmy okres kamienia łupanego, okres żelaza, okres elektryczności. Dlaczego byśmy nie mieli stworzyć teraz okresu optymizmu?”

Rewelacje o stosunkach w partji hitlerowskiej.

Lipsk, 21 marca. (PAT). Tutejsza prasa socjalistyczna ogłasza nowe rewelacje o sytuacji i stosunkach panujących obecnie w partji hitlerowskiej. Według wiadomości ze źródeł narodowo-socjalistycznych, negatywny wynik wyborów na prezydenta Rzeszy wywołał w tej partji ogromne przygnębienie. Na poufnej konferencji kierowników partji narodowo-socjali-

„Gdyby co piąty z pośród nas, Amerykanów, skreślił szyję hijenie pesymizmu, mielibyśmy 10 milionów dzielnych businessmenów w naszym kraju i toby już wystarczyło!”

„Plaksę, beksę, wiecznego przepowiadacza katastrofy należałoby posadzić na krześle elektrycznym, aby nie dostał ataku serca, gdy nie sprawdzą się jego żałobne przepowiednie”.

„Człowiek, który powitał nowy rok ze smutną miną i stoi w drzwiach swego sklepu jak posąg nieszczęścia,

powinienby sam znaleźć się na karawanie zamiast odgrywać rolę karawaniarza”.

Trzeba przyznać, że jak na poważny rekord groteski. Artykuł nadziany od początku do końca takimi „rodzynkami” nie peszy tu jednak nikogo. Sytuacja wymaga stosowania radykalnych środków. A w tym kierunku Amerykanie potrafią pokazać, co umieją.

Em.

Dyktatura wojskowa w Japonji?

Szanghaj, 21 marca. (PAT). Agencja Reutersa donosi, że w związku z szerzeniem się w Japonji ruchu „hitlerowskiego” panuje tu przekonanie, że minister pełnomocny Japonji zajmie na konferencji chińsko-japońskiej nieprzejednane stanowisko, co doprowadzić może do fiaska konferencji. W każdym razie zaznaczyć należy, że wojska japońskie budują okopy wzdłuż

stycznej odbytej w Brunatnym Domu w Monachjum doszło do gwałtownych starć między Hittlerem a Goebbelsem, którzy wzajemnie wyrzucali sobie winę niepomyślnego dla Hittlera wyniku wyborów. Hittler twierdził, że go oszukano, obiecując mu 18 milionów głosów. Goebbel natomiast twierdził, że Hittler sam sobie zaszкодził udzielając wywiadu jednemu z amery-

linji kolejowej, prowadzącej do Wusung, co wydaje się potwierdzać pogłoski, według których Japonja pozostawić ma na terytorjum chińskim dwie dywizje, zaś trzecia dywizja ma okupować odcinek kolejowy pomiędzy Wusung a rzeką Whang-Pu. Krążą pogłoski o możliwości dyktatury wojskowej, której polityka w stosunku do Chin miałaby być znacznie ostrzejsza.

Ponowna interwencja posła Patka w komisarjacie spraw zagranicznych.

Warszawa, 21 marca. (PAT). Poseł Rzplitej Polskiej w Moskwie, p. Patek, zwrócił się 20 bm. ponownie do Komisarjatu ludowego dla spraw zagranicznych o wyjaśnienia, które miał

otrzymać w związku z komunikatem Komisarjatu, z dn. 10 marca br. o wynikach śledztwa w sprawie zamachu na radcę ambasady niemieckiej von Twardowskyego.

Francja a Włochy.

Rzym, 21 marca. (PAT). Krążą tu niepotwierdzone pogłoski, o mającej wkrótce nastąpić radykalnej zmianie stosunków między Włochami a Francją. Rozmowy, przeprowadzone między francuskim premierem a włoskim ministrem spraw zagranicznych usunąć miały punkty, najtrudniejsze do u-

zgodnienia. Podobno znaleziono bardzo zręczną formułę w zakresie problemu równowagi sił morskich na morzu Śródziemnym. Nie jest wykluczone, że rozmowy na temat występkich dotychczasowych kwestyj, istniejących między obu krajami, rozpoczną się zaraz po świątach.

Członek bandy Al Capone'a podejrzany o porwanie dziecka Lindbergha.

Nowy Jork, 21 marca. (PAT). Policja nowojorska wpadła na ślad jednego z członków bandy Al Capone, podejrzewając go o porwanie dziecka Lindbergha. Osobnika tego widziano w samochodzie na trzy godziny przed uprowadzeniem małego Lindbergha w

tej okolicy. Po długich poszukiwaniach znaleziono samochód ten ukryty w sianie New Jersey. Zdaniem gubernatora Moora fakt ten stanowi nowy ślad mogący doprowadzić do wykrycia sprawców uprowadzenia dziecka.

Rozmowy japońsko-sowieckie.

Moskwa, 21 marca. (PAT.) Komisarz spraw zagranicznych podał do wiadomości przedstawicieli prasy treść protokołu z rozmowy odbytych ostatnio między Karachanem a ambasadorem japońskim w Moskwie Hirota. Jak wynika z ogłoszonego protokołu, rozmowy te obejmowały sprawę działalności białogwardystów w Mandżurji, zagadnienia związane z nowoutwornym państwem mandżurskim, oraz kwestje honorowania przez obie strony postanowień traktatu portsmouthskiego. Hirota zaprzeczył kategorycznie wszelkim wersjom o rzekomym podsycaniu przez Japonję antysowieckiego ruchu emigracji rosyjskiej w Mandżurji. Nawiązując do sprawy rządu mandżurskiego Hirota zaznaczył, że o ile nowy rząd zagwarantuje Japonji spełnienie zobowiązań umow-

nych i zapewni obywatelom japońskim bezpieczeństwo życia i mienia, oraz kierować się będzie uczuciami przyjaźni w stosunku do Japonji, to Japonja rząd ten powita z uznaniem. Hirota oświadczył dalej, że rząd japoński nie widzi naruszenia traktatu portsmouthskiego przez transporty i koncentrację wojsk wzdłuż wschodnio-chińskiej kolei, gdyż transporty te spowodowane są nie celami strategicznymi, lecz koniecznością ochrony życia i mienia japońskich rezydentów. Hirota zapewnia, że Japonja dotychczas lojalnie przestrzegala i dalej przestrzegać będzie warunków wspomnianego traktatu, nie zamierzając żadnych strategicznych posunięć względem kolei wschodnio-chińskiej. Rząd japoński nie zamierza również — wbrew zarzutom Karachana, jak o-

świadczą ambasador japoński — pozostawiać swych wojsk na tej kolei. Co do koncentracji wojsk japońskich na pograniczu sowiecko-koreańskim, którą zarzucał Japonji Karachan, ambasador japoński stwierdza, że rząd jego nie zaprzecza, że taka koncentracja ma miejsce, lecz wyjaśnia równocześnie, że nie zagraża to bynajmniej terytorjum sowieckiemu. Obecnie, według opinji Hiroty, na pograniczu sowiecko-koreańskim znajduje się tylko japońska straż graniczna. Jednocześnie Hirota poruszył sprawę koncentracji wojsk sowieckich i budowy lotniska na pograniczu koreańskim, na co Karachan odpowiedział, że wiadomości rządu japońskiego nie mają żadnych podstaw, gdyż żadna koncentracja wojsk sowieckich na pograniczu koreańskim miejsca nie miała.

kańskich dzienników, w którym zrezygnował z rewizji Traktatu Wersalskiego i planu Younga. Jeszcze gorsze następstwa wywołać miało jego przemówienie w Dortmundzie. Jeszcze gorętszą dyskusję wywołała sprawa specjalnego funduszu wyborczego, na który zebrano 11 milionów marek. Zebrani domagali się od Hittlera wyliczenia z tych pieniędzy, gdyż obecnie partja znalazła się w krytycznym położeniu finansowym. Zarzucono Hittlerowi, iż trzy miliony marek zdeponował w jednym z banków szwajcarskich. Hittler usłyszawszy to popadł w prawdziwy szal wściekłości i uległ silnemu atakowi nerwowemu.

Polska ma pokryć całe zapotrzebowanie Estonji na węgiel.

Tallin, 21 marca. (PAT). Prasa estońska podaje, że pomiędzy rządem estońskim a polską firmą eksportową „West Export” podpisana została umowa, na mocy której rząd estoński zakupuje w Polsce 50.000 tonn węgla, na ogólną sumę 60.000 tonn węgla spożywanego w Estonji. Wzajemnie za polski węgiel Polska ma zakupić w Estonji 50.000 par obuwia.

Książka Lloyd George'a.

London, 21 marca. (PAT). Cała prasa omawia dziś nową książkę Lloyd George'a, zatytułowaną „Prawda o długach wojennych i odszkodowaniach”, wskazując zgodnie na to, iż stanowi ona ostry atak na obecną politykę odszkodowawczą. Autor bierze w obronę Niemców, z których — jego zdaniem — nie należy już więcej wyciskać pieniędzy. Książka zawiera szereg rewelacji, dotyczących rozmów ze Stimsonem, Poincaréem, Doumerem i innymi. Naogół jednak książka nie przedstawia nic specjalnie interesującego, ograniczając się do poparcia znanej już proniemieckiej tezy ze szkoły liberałów angielskich w dziedzinie odszkodowań i długów.

Nowy lot Zeppelina.

Berlin, 21 marca. (PAT). Sterowiec niemiecki „Hrabia Zeppelin” wystartował dziś z Friedrichshafen o godzinie 0.34 do lotu transatlantyckiego do Brazylii. Na pokładzie sterowca znajduje się 9 pasażerów. Komendantem sterowca jest dr. Eckener. Dziś o godzinie 6 widziano „Zeppelina” nad Barceloną.

Tragedja polskiej rodziny.

Lille, 21 marca. (PAT). Ogólne poruszenie wywarła tu wiadomość o wspólnym samobójstwie młodego małżeństwa polskiego. 27-letni M. Kanczer, pracownik redakcji jednego z tujszych dzienników polskich i jego 23-letnia małżonka, z domu Szymanik, b. nauczycielka szkoły powszechnej, których ślub odbył się przed paru miesiącami, postanowili zakończyć życie i dokonali samobójstwa przez zastrzelenie się.

Prof. Kozłowski podsekretarzem Stanu.

Warszawa, 21 marca. (PAT). Pan Prezydent Rzplitej mianował prof. Leona Kozłowskiego podsekretarzem stanu w Ministerstwie Skarbu.

Zdjęcie nasze przedstawia prof. LEONA KOZŁOWSKIEGO.

Sensacyjny proces w Atenach.

Ateny, 21 marca. (PAT). Niebawale zainteresowanie w całym społeczeństwie wywołuje toczący się tu od paru tygodni przed trybunałem przysięgłych proces o zamordowanie we własnym mieszkaniu i w czasie snu przedsiębiorcy budowlanego p. Afanasopulosa. Czynu tego dokonał za namową żony zabitego Fuli oraz jej matki p. Kastru, 17-letni kuzyn żony, Moskios, który od pewnego czasu mieszkał w domu Afanasopulosa i utrzymywał stosunek miłosny z jego żoną. Zgrozę i oburzenie społeczeństwa wywołuje fakt bestjałskiego poćwiartowania trupa, dokonany przez trzy kobiety, a mianowicie: żonę zabitego, teściową i służącą. Początkowo zwyrodniałe kobiety próbowały spalić ciało w wannie przy pomocy benzyny i spirytusu i gdy to im się jednak nie udało, zawlekły trupa do pralni, gdzie poćwiartowały go zwyczajnym nożem kuchennym, szczątki zaś zaszyły w płótno i wrzuciły do pobliskiej rzeki Illisos.

Policji z trudem udaje się powstrzymać wzburzone tłumy ludzi, otaczające codziennie gmach sądu. Oczekiwany jest wyrok, skazujący oskarżonych na karę śmierci z wyjątkiem może Moskiosa, który po dokonaniu morderstwa dostał obłędu.

Powiatowy obchód dnia Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego

w Winnikach w dniu 20 marca 1932.

Realizując stale i konsekwentnie myśl państwowo-twórczą, we wszelkich ważniejszych poczynaniach i podniosłych momentach, powiatowe czyniki działające, wysuwają się poza rogatki Lwowa, by wśród szerokich mas ludności powiatu lwowskiego czerpać soki i podnieść do znojących wysiłków.

I w dniu Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego rok rocznie zbierają się szerokie sfery społeczeństwa powiatowego w jednej z miejscowości, czy to będą Dublany, jak przed 2 laty z uwagi na to, że z tą miejscowością związane są wspomnienia z lat dziewięćsetnych, kiedy Józef Piłsudski tworzył na terenie powiatu lwowskiego oddziały Strzelca, czy Hermanów, gdzie w ubiegłym roku wzniesiony został w dniu 19 marca pomnik ku czci Zwycięskiego odparcia najazdu Rosji Sowieckiej, czy wreszcie — jak w bieżącym roku — Winniki.

Powołany ad hoc Komitet z inicjatywy Pow. Rady B. B. W. R. wybrał tę miejscowość ze względu na to, że miasto to posiada piękny gmach „Sokoła”, w którym można najwięcej pomieścić uczestników. Winniki posiadają nadto wiele kulturalnych organizacji, które własnymi siłami potrafiły wypełnić bardzo bogaty i ciekawy program Akademii.

Uroczystość rozpoczęła się od nabożeństw we wszystkich świątyniach: budziło powszechną uwagę, że miejsce wydziały i proboszcz ks. Hirniak mimo niedyspozycji, celebrował Mszę św. w cerkwi osobiście, okazując tem wielki takt, za co mu Komitet wyraził serdeczne podziękowanie.

Zbrane w świątyniach reprezentacje władz państw. wojskowych, samorządowych i społeczeństwa z naj-

odleglejszych miejsc powiatu, dalej Związki Strzeleckie, Sokoła, organizacji młodzieży i cechów ze sztandarami, ruszyły następnie tłumnie przed gmach Sokoła wyczekując na przybycie pana wojewody, który przyjął zaproszenie Komitetu na tę uroczystość i przybył punktualnie o 12-tej w towarzystwie naczelnika Wydz. Sochańskiego i sekretarza Kirschnera. W imieniu p. generała Popowicza przybył płk. Pytel ze sztabem oficerskim.

Starosta powiatowy przedstawił p. wojewodzie reprezentantów powiatu, poczem w pięknie udekorowanej sali rozpoczął się poranek.

Podniósł przemówienia wygłosili wiceprezydent miasta Lwowa i poseł ziemi lwowskiej dr. Zdzisław Stroński oraz przedstawiciel ludności rolniczej powiatu Piotr Fedyszyn, ten ostatni w języku ukraińskim, poczem nastąpiły produkcje muzyczno-wokalne, stojące na wysokim poziomie artystycznym.

Całość wywołała bardzo miłe wrażenie, świadcząc o wzmagającej się konsolidacji społeczeństwa bez różnicy wyznania i narodowości.

Podnieść należy, że Pow. Komitet Obchodu nie poprzestał na urządzeniu uroczystości, ale postanowił żywym pomnikiem uczcić Wodza Narodu i przystąpił do budowy „Pow. Domu Strzelca w Brzuchowicach”, na który to cel rozpoczął zbierać fundusze i ma nadzieję, że jeszcze w bieżącym roku stanie nowa strażnica myśli państwowej w tej uroczej miejscowości na chlubę powiatu a pożytek młodzieży, która będzie zaprawiać swego ducha do służby dla Ojczyzny.

st. p.

I Sowiety obchodzą rocznicę Goethe'go.

Sowieckie organizacje naukowe i literackie przygotowują się do uroczystego obchodu setnej rocznicy śmierci Goethego. W Leningradzie odbędzie się uroczyste posiedzenie Akademii Nauk przy udziale przedstawicieli innych instytucji naukowych. Na posiedzeniu tem wygłoszą przemówienia o Goethem i jego twórczości Bucharin, Rozanow, Menzibir i i.

W Moskwie odbędzie się posiedze-

nie Akademii Komunistycznej a Wydawnictwo państwowe przygotowuje wydanie 13 tomów dzieł Goethego pod redakcją Kamieniowa, Łunaczarskiego i Rozanowa. Oprócz tego wydane będzie specjalne dzieło poświęcone twórczości tego poety niemieckiego. Dzieło to ma obejmować dotychczas nieznaną materię przechowywaną w archiwach moskiewskich.

MIECZYSLAW OPAŁEK.

Staropolski ogródek.

Chcesz podpatrzeć piękno zaścianka, chcesz uchwycić coś z poezji i woni sielskiego żywota w czasach dawnych? Poradź się Imci pana Mikołaja Reja z Nagłowic, a on ujmie cię kordjalnie pod ramię i „w nadobnych przechadzkach po sadkach, po ogródkach” ukaże to wszystko. Oko nakarmi się dosyć biesiadą barw i połączką nozdrza miłe zapachy tam „w gaju zielonym różą obsadzonym, gdzie kierz biały, kierz czerwony nadobnie się mienia, gdzie rozmaryny, majerany, spikanardy, lawendy, izopy, lilje i piwonje w swoim rzędzie stoją, a między niemi fioleczki, stokroć piękna i lilium konwaljum”.

Dosłownie tuż za ścianą dworków, przed oknami jako najbliższe domu otoczenie, wdzięczył się barwistym i wonnym bukietem ogródek czyli wirydarzyk, a kiedy złote świtanie budziło jejmościankę do krówek, to przez wycięte w okienicy serduszko, zazierał do wnętrza alkowy, z pierwszym promyczkiem pospołu, różowy kwiat malwy, wspięty wysoko na wy-

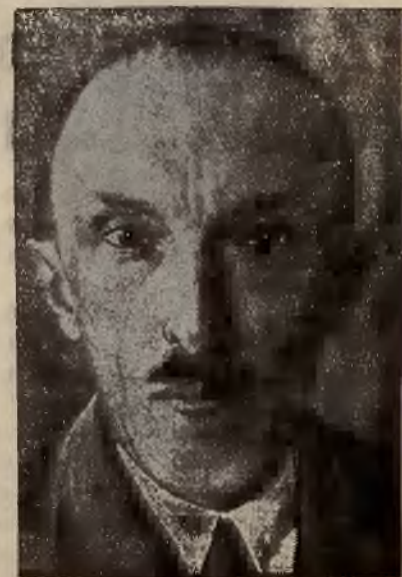
smukłej lodydze. Cierpliwie i pracowicie grzebały dłonie niewieście w czarnej ziemi ogródka, byle strzeliło z niej jak najwięcej zieleni, bo stąd bywały i pożytki wszelakie i rozkosz miła i domu zacne przyozdobienie. A Jadwiżka czy Kasia, wzdychająca coś od pewnego czasu nazbyt często po kątach, może nawet zdradzi w sekrecie, że w ogródku i na miłość znajdują się lekarstwa, a miłośnicze ziele zadane akuratnie i ściśle podług przepisów tajemnej magji — władne jest rozbudzić sentyment i wzajemność w zatwardziałym sercu obojętnego mężczyzny.

Według zielnika Syrenjusza czy Marcina z Urzędowa, sadzono i siano w wirydarzach zioła co najprzeróżniejsze, konieczne i do użytku kuchennego i dla tyle ważnej apteczki. Więc majerany do kielbas, więc krokosz czyli szafran morawski, który wszelakie ciasta i sosy ubarwiał na kolor kanarkowy. Więc z ziół aptecznych dzięgiel a także biedrzynek i ślaz, szafię, macierzankę, kopytnik i boże drzewko, zaczęł szpikanard wonny i

dla wonności owej używany jako kadzidło. Nie obeszła się gotowalnia niewieścia również bez wody różanej, używanej do mycia.

Ale paniąki gładkie poświęcały najwięcej zachodu, doglądały najpięczołowiciej rozmarynu i ruty. Bo też uwyty z ich listków wianeczek, odgrzywał w życiu rolę niemałą. Gdy weń ustrojona, jechała do kościoła panna młoda, patrzyła na świat spojrzeniem pełnym szczęścia cichego. Zdawało się wtedy królowie ukoronowanej rozmarynem, że kłaniają się jej łąki i pola, a słońce sieje złote światło i szczerzej i raźniej, na jej nową drogę, nową dółę.

Poza troską o piękne rozkwity ruty i rozmarynu, wypadło i inne kwiaty otoczyć opieką i staraniem. Do najulubieńszych należały lilje białe i fiołki, róże, malwy, gwoźdźniki, kosańce, lawenda i silnie woniejące jaśminy katalońskie. Cała ta barwna mocno rzeczpospolita, cała ta wonna ciżba listków, kielichów, serduszek, koron, gwiazdek, koszyczków i baldaszków, pozostawała pod czułą opieką i dogładem jejmościanki. Ale trudno aby było inaczej, gdy kwiatami ścieliło się tę obiecującą dróżkę, po której nadejść miał rycerz marzony z obietnicą szczęścia. Kwiatek ożywił szaty nado-

Nowomianowany minister Rolnictwa i Reform Rolnych SEWERYN LUDKIEWICZ.

Echa zająć w Żywcu.

Bielsko, 21 marca. (PAT). Z Żywca donoszą, że w związku z wypadkami, jakie miały miejsce w Żywcu w dniu 16 bm. policja dokonała aresztowania 10 podżegaczy komunistycznych, którzy przyjechali do Żywca w dniu proklamowanego strajku powszechnego. Agitatorzy przeważnie przybyli z Zagłębia Dąbrowskiego. Dotychczas nie stwierdzono tożsamości zabitego podczas starcia tłumy z policją i nikt z mieszkańców nie umie dać wyjaśnień. Do chwili obecnej w Żywcu bawi Komisja wojewódzka z Krakowa, która bada przyczyny krwawych zająć w dniu 16 bm.

Modły błagalne o deszcz.

Łondyn, 21 marca. (PAT). Z Jeruzolim donoszą, że w ciągu piątku i soboty zarówno Żydzi jak muzułmanie w świątyniach swych odprawiali modły błagalne prosząc o deszcz, albowiem przeciągająca się susza i upały stają się groźnymi dla urodzajów w Palestynie i Transjordanji.

Modne Towary Bławatne DLA PAŃ SUKNA MĘSKIE Stachiewicz i Abrysowski Lwów - Rynek - Trybunalska

...kształtną tkaneczkę na głowinę wdzieje, Z róży i, fijołków wianeczek uwije.

...kształtną tkaneczkę na głowinę wdzieje, Z róży i, fijołków wianeczek uwije.

Czasami znowu leżały gdzieindziej intencje i powody czułych i troskliwych pielęgnacji ogródkowych i zamilowań florystycznych:

Mam ja nie tykane dwa krzaczki różane; jak wróci młodzieniec uwije mu wieniec,

śpiewała dziewczyna wyglądająca powrotu rycerzyka, co poszedł bić bisurmany. A inna sentymentalna młódka, w czasach już Karpińskiego i modnej pasterskiej sielanki, budziła takiemi zwrotkami kwiaty w swym wirydarzu:

W tym to ogródku różanym łzami moimi podlanym rosłyście kwiaty dla mego ulubionego.

Kwitnij, mówilam tej róży, może ci szczęście posłuży, że będziesz na skronie włożona mego Filona.

Dok. nast.

Znakomity mowca przy pulpicie prelegenta.

Goethe'owski odczyt prof. Kleinera w sali Rady miejskiej.

Stulecie urodzin Goethe'go uczcił Związek Zawodowy literatów we Lwowie zorganizowaniem w sali Rady Miejskiej uroczystego wieczoru na którym prof. Juliusz Kleiner wygłosił znakomitą prelekcję p. t. „Etyczne wyznaczenie wiary Goethe'go. Dwa nazwiska, nazwisko poety i nazwisko prelegenta, ściągnęły do ratusza sam kwiat elity umysłowej naszego miasta, oraz zakochaną w swym nauczycielu młodzież, o wysubtelnionej żądzy estetycznego obcowania z największymi duchami wszystkich epok w jego wnikliwym ujęciu.

Odczyt był rewelacją treści i formy. Zasluchana publiczność dzięki jasności i prostocie wykładu, nie roniła nic z jasnego toku myśli prelegenta, podziwiając równocześnie znakomitą swadę mówcy, który bez najdrobniejszego zapisku przez pięć kwadransów mówił tym zachwytnym budzącym stylem, jaki czaruje licznych czytelników jego pięknych książek. Bo prof. Kleiner jest jednym z tych nielicznych ludzi, którzy będąc dobrymi pisarzami, nie przestają być rasowymi mówcami, jednym z tych, u których proza książki i proza mowy jest tak identyczna, że pozwala uchwycić leżącą u podstaw jedność talentu i umysłowości.

Jeżeli dziś w Niemczech jest dziewięć milionów ludzi, którzy uważając twórczość Goethe'go za „epizod w dziejach Niemiec bez znaczenia“ to tym świadomie dążącym do barbarzyństwa głosom przeciwstawia się słowo Polaka, z pełnym idealizmem ukazując w nieśmiertelnych ogólnoludzkich wartościach dzieł Wielkiego Olimpijczyka odradzające się i w każdym pokoleniu aktualne problemy etycznego stosunku do świata innych ludzi, do obcych rzeczy i do świata własnych uczuć i własnego życia.

Analiza powieści „Wahlverwandtschaften“, analiza stanowiąca nieprześcignioną specjalność prelegenta, ukazała słuchaczom ukryty mechanizm międzyludzkich stosunków, poruszany sprężynami o odmiennym napięciu etycznego materiału. Czasy przełomu XVIII i XIX wieku były ciekawe. Zburzona tradycja atakiem uświęcającego wszystko co naturalne Rousseau'a nie znajdowała dostatecznych podparć w estetycznym światopoglądzie modnego Shaftsbure'go, chwającego jedność normy piękna i normy etyki. Swoboda pojęta za szeroko i etyka, ujęta zbyt subiektywnie, nasuwały groźne perspektywy na przyszłość. Brak było w umysłach ówczesnych ludzi omamionych ideą szczęścia budowanego na nietrwałym gruncie zmiennych żądz i zmiennych myśli fundamentalnej idei, którą dał dopiero Kant — idei obowiązku.

Te prądy stopił w artystyczną całość Goethe, ukazując w swej powieści konsekwencje życiowe ludzi, żyjących według odmiennych zasad. Powieść wieku dojrzałego zapewne dlatego została wybrana do tego celu, aby oczyszczony w tyglu życia z młodzieńczych pomyłek umysł Goethe'go ukazać w takiej prawdzie, na jaką tylko mógł się zdobyć przez czystą mądrość i bolesne doświadczenie.

Chociaż więc niewątpliwą prawdą jest, że w życiu ludzi, jak w chemii, obowiązuje zasada powinowactwa chemicznego, która rozbija dawne harmonijne związki, gdy w niebezpiecznej bliskości znajdzie się ktoś bliżej spokrewniony z jednym składnikiem, tworzącym dawny związek, — to niewątpliwą jest również ta prawda, że ludzie mają w sobie siłę, potrzebną do przezwyciężenia tego naturalnego prawa. Jest zgodne z naturą człowieka — mówił prof. Kleiner — by zwyciężyć naturę. Małżeństwo Edwarda i Charlotty, ma skłonność do rozkładu, bo naprawdę z Edwardem spokrewniona jest trzecia osoba Otylja, a z Charlottą

— czwartą, kapitan. Ale pytanie czy Edward i Charlotta mogą pozwolić sobie na rozwód, Goethe wbrew argumentom rozumu i wbrew etyce roussewskiej rozwiązuje w ten sposób, że na idei obowiązku fundowana świętość małżeństwa jest nietykalna i wyższa nad prawa natury. Stwierdzają to dzieje duchowe pary kapitan-Charlotta.

Równocześnie jednak Goethe nie za pomina o możliwość innego rozwiązania problemu, zrozumiałego, usprawiedliwionego, ale niepożądanego. Edward i Otylja, nie stoją w swym duchowym rozwoju na tym stopniu, któryby umożliwił im osiągnięcie wyżyny kierowania swym życiem nakazami obowiązku. Oni mają prawo do życia w sposób odpowiadający rozwojowi ich zasad moralnych. Tylko że przeciwstawi się temu instynkt Otylji tragizmem

dobrowolnej śmierci stwierdzającej konieczność kateryczną ulegania prawom wyższego życia.

Idealistyczny światopogląd prof. Kleinera znalazł w tej powieści wiele materiału do skonstruowania odczytu w sposób, który zmusił słuchaczy do myślenia o poruszonych zagadnieniach jeszcze przez długi czas, od momentu, gdy ostatnie słowa prelekcji umilkły. Recenzja ta, oddająca tylko najistotniejszy zrab myśli — jest na tyle prawdziwa i na tyle fałszywa, jak każde streszczenie. Byłoby rzeczą niezmiernie pożyteczną, gdyby prof. Kleiner, ze względu na naturę literackiej i ogólnej, a zwłaszcza tej ostatniej, zdecydował się ogłosić całość drukiem, względnie przez radio, by pouczające jego słowa trafiły wszędzie tam, gdzie trafić powinny. F. P.

Z niedzieli palmowej.

Na zdjęciu naszym widzimy przekupniów, sprzedających palmy.

Silne represje walutowe w Sowietach.

50.000 osób aresztowanych.

Chroniczny brak złota i walut zagranicznych w skarbcu banku państwowego, zmusza rząd sowiecki do chwytania się w celu zdobycia ich, najostrejszych środków. Ostatnio nadeszły wiadomości z Moskwy, że na Ukrainie, Białej Rusi i w okręgach południowych nad Morzem Czarnym, miejscowe G. P. U. aresztowały przeszło 50.000 osób pod zarzutem przechowywania obcych walut i starych rosyjskich monet złotych. W samej tylko Odessie zamknięto w więzieniu 2.000 osób.

Pozatem przeprowadzono aresztowania także w innych częściach kraju. Przeważnie zatrzymywane są oso-

by, posiadające krewnych zagranicą, podejrzane więc o to, że przechowują walutę, przesyłaną im z zewnątrz.

Pisma niemieckie, które podają te wiadomości, stwierdzają równocześnie, że wyniki rewizji są bardzo nikłe, ponieważ ani chłopci, ani też dawniejszy stan średni nie posiada już ani złota ani walut. Jak dalece zależy rządowi sowieckiemu na tej akcji, świadczy fakt, że urzędnicy, którym ze względu na ciężkie przewinienia służbowe grozi duża kara, są natychmiast rehabilitowani, jeśli dostarczą bankowi państwa większych ilości złota lub walut.

Komisarz policji Czechowski zamordowany

na ulicy Stryjskiej.

Polityczne tło zamachu.

nieznanego osobnika.

Komisarz Czechowski poniósł śmierć na miejscu. Sprawca po dokonaniu zbrodni zbiegł w kierunku cmentarza Stryjskiego.

Natychmiast po otrzymaniu wiadomości o krwawej zbrodni, zjawił się na miejscu naczelnik Wydziału bezpieczeństwa Sochański, starosta grodzki Gallas, woj. komendant P. P. inspektor Kozielewski, komendant P. P. na m. Lwów nadkomisarz Sędzimir, prokurator, sędzia śledczy oraz

Min. ALFONS KÜHN
objął ostatnio tekę Komunikacji i Robót
Publicznych.

Radjo Ligi Narodów.

W pobliżu Genewy powstaje wielka stacja krótkofalowa, zbudowana przez Ligę Narodów.

Skladać się ona będzie z dwóch stacji, po 20 kw. mocy każda, mogących pracować na falach 15, 18, 19 i 35 metrów. Urządzenia antenowe stacji stanowią ostatni wyraz techniki radiowej. Są to rozwieszone na kilkudziesięciu masztach anteny w liczbie kilkunastu, służące do nadawania w różnych kierunkach i na różnej długości fali, przyczem każda fala ma swoją antenę. Stacja Ligi Narodów będzie słyszana w całym świecie.

Prezesem Komisji międzynarodowej wymiany programów wybrano Naczelnego dyrektora Polskiego Radja, p. dr. Zygmunta Chamca.

Wiadomości z Brzeżan.

Ku Czcii Marszałka

(Korespondencja własna „Gazety Lwowskiej“)

Celem uczczenia obchodu Imienin I. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, Powiatowy Zarząd Związku Strzeleckiego przy współudziale Komitetu Obywatelskiego w Brzozowie, urządził dnia 19 bm. uroczysty obchód.

Rano dnia 19 bm. o godz. 7 rano orkiestra z Grabownicy odegrała po ulicach miasta i przed gmachem Starostwa marsz „My Pierwsza Brygada“.

Uroczyste nabożeństwo odprawił ks. proboszcz Gerard Kielar. Po nabożeństwie ruszył pochód ulicami miasta. Defiladę Strzelca i Oddziałów Harcerstwa odebrał starosta Bronisław Nazimek.

Zgodnie z zapowiedzianym programem, o godz. 10 odbyła się w sali „Sokoła“ uroczysta Akademia na cześć Najdostojniejszego Solenizanta.

Na wstępie p. profesor Wojciech Dydek, w krótkich, lecz podniosłych słowach przedstawił życiorys i zasługi Marszałka, kończąc przemówienie „Niech żyje“, który zebrani na sali powstawszy z miejsc trzykrotnie powtórzili.

Dalszą część programu wypełniły deklamacje, chór i koncert orkiestry miejscowego gimnazjum. Chórem dyrygował nauczyciel Bronisław Froń, orkiestrą zaś uczeń VIII. kl. gimn. Eugenjusz Loesch.

O godz. 12 na stadionie Powiatowego Komitetu Wychowania Fizycznego w Brzozowie, odbyły się zawody strzeleckie pod przewodnictwem Powiat. Komendanta P. W. i W. F. kpt. Eugenjusza Hollika.

Pierwszy honorowy strzał oddał starosta Bronisław Nazimek. P.

szereg oficerów policji i wywiadowców. Władze rozpoczęły natychmiast energiczne śledztwo.

Morderstwo zdaje się mieć tło polityczne. Zmarły był szefem brygady w Wydziale śledczym, zajmującej się zwalczaniem akcji antypaństwowej.

Zmarły osierocił żonę i dwie córki.

Briand w anegdocie.

I.

Każdego wielkiego człowieka — a był takim niewątpliwie Aristides Briand — owiewa już za życia, a szczególnie po śmierci — przedza anegdota. O Briandzie opowiada sobie już dzisiaj cały Paryż, ba, cała Francja, setki anegdot, z których możnaby spisać dobrego tomik.

Już sama postać zmarłego polityka i wielkiego pacyfisty była niezwykle oryginalna. Nie miał zupełnie miny dyplomaty; wyglądał raczej, jak poczciwy, podtatusiały dygnitarz z prowincji francuskiej, — z tym sumiastym swoim wąsem, wielką głową, nieco na bok przekrzywioną, i małym uśmiechem na ustach. Zostało w nim coś z jego pochodzenia, gdyż urodził się w małym, bretońskim miasteczku St. Nazaire, ojciec jego był oberżystą, a w zaułkach małomiasteczkowych i w ojcowskim szynku, uczył się najpierw poznawać świat.

Ale Briand miał w sobie także coś z „literackiego cygana“, z artystycznej „bohemy“ Paryża ubiegłych już czasów. Choćby jego głowa z dużą, rozwichrzoną fryzurą, jaką nosił niegdyś malarze i „poeci“ z epoki dekadentyzmu! Bo też istotnie życie przeprowadziło go przez tę cyganerję paryską i kazało mu żyć z nią w bliskich stosunkach dość długo.

Ukończywszy gimnazjum (gdzie był wielkim wielbicielem łaciny) i uniwersytet, został Briand małym adwokatem na prowincji. Jakiś romansik prowincjonalny ściągnął na niego święte oburzenie współobywateli i kazał mu wynieść się do Paryża. Mieszkał tu na przedmieściu, kancelarja mu nie szła, więc chodził po mieście i szukał kogoś, kto by mu „zafundował“ kawę lub szklankę piwa.

Z tego do czasu datuje się następująca anegdota: Spotkał się raz Briand na ulicy z młodym pejzażyście francuskim Maufra i jego żoną; oni też nie mieli grosza w kieszeni i byli głodni. „Co robisz, przyjacielu“ — pyta Briand malarza. — „Szukam s franków“ — odpowiada Maufra. — „Ja tak samo“ — rzecze Briand — „chodźmy do kawiarni, napijemy się po jednym „bocku“ i naradzimy się“. Poszli, wypili, pogadali, ale Briand ulotnił się nagle, zostawiwszy malarza z żoną, bez grosza, na pastwę kelnerów. Ledwo z ogromną awanturą udało im się wydostać z kawiarni. Po kilku latach, gdy Briand zo-

stał ministrem, zjawił się u niego na audjencji głośny już Maufra. Briand poznał go od razu i zanim malarz przemówił słowo, odezwał się z uśmiechem „Przychodzisz zapewne po obiecanych 5 franków i po trzy niezapłacone „bocki“. Otóż nie dam, nie zapłacę. Ale może ci się przyda na co legja honorowa?“ W ten sposób otrzymał Maufra wysokie odznaczenie.

Briand został właściwie „cyganem“ przez całe życie. Nie darł się przemocą do kariery, niewiele sobie robił z zaszczytów. Nazywano go „leniuchem“ i mówiono, że nie lubił pracować. Rzeczywiście było w nim coś z genialnego próżniaka, który nie znośił aktów i ślęczenia nad stolikiem. Była w nim mieszanina wszystkich zawodów i zamiowań; był ministrem, politykiem, dyplomata, dziennikarzem, publicystą; był tak zamiłowany i zdolnym rolnikiem, że na prowincji, w swoim Cocherel, imponował chłopom. Mówili o nim, że jest czarodziejem, bo raz kupując krowę, przepowiedział od razu, że będzie miała dwoje cieląt! I sprawdziło się!

Przedewszystkiem jednak był rybakim-sportowcem. Łowił pstrągi na muszkę i „grube ryby“ na „gruntówkę“. Nie było dla niego większej rozko-

szy, jak rzucić w piękny dzień wiosenny czy letni, całą politykę, dyplomację, Paryż — i pojechać daleko na wieś na ryby. Wtedy czuł się najszczęśliwszym. Gdy go raz wezwano do Pałacu Elizejskiego, aby mu powierzyć misję utworzenia gabinetu (a był premierem trzykrotnie razy w życiu!) narzekał przed przyjaciółmi gorzko, że mu zepsuto „sezon rybacki“. „Przecież jedno drugiemu nie przeszkadza“ — zauważył na to ktoś z obecnych. „Tak, wiem o tem“ — odrzekł zasmucony Briand — „ale ile razy zostaję premierem, ryby przechodzą do opozycji“.

Briand był prawdziwym encyklopedystą życia i polityki; znał się na wszystkim, chociaż nie lubiał porządnie studjować i pracować. Był też doskonałym mówcą, ale mówił poprostu, „na chłopski rozum“, nie znośił patosu. Gdy raz podczas konferencji francusko-niemieckich, pewien delegat niemiecki zaczął z sentymentalnym patosem mówić o niedoli Niemiec, Briand przerwał mu: „Panie, przestań pan mówić, bo się wszyscy popłacemy!“ A powiedział to tak dowcipnie, że nawet Stresemann musiał się śmiać mimowoli.

Z wymowy słynął już jako adwokat, działający silnie na sędziów, a pamięć miał tak bajeczną, że wszystkie mowy sądowe, polityczne itd. wygłaszał zawsze bez notatek, syjąc nawet cyfry, jak z rękawa. (—w—)

Sprawy bezrobocia.

W ubiegły piątek w gmachu Prezydium Rady Ministrów odbyły się całodzienne obrady przewodniczących sekcji pracy wojewódzkich komitetów do spraw bezrobocia. Obrady dłuższym przemówieniem otworzył p. sen. Iwanowski, oddając następnie przewodnictwo p. inż. H. Zagrodzkiemu.

Po odczytaniu protokołu zjazdu z dnia 22 stycznia r. b. i wysłuchaniu sprawozdania z działalności sekcji pracy naczelnego komitetu, omawiane było zagadnienie bezrobocia w związku z kryzysem światowym i kryzysem w Polsce. Następnie, po stwierdzeniu, że pierwsze zadania sekcji pracy, zredukowanie kadr bezrobotnych drogą stosownego podziału pracy, uwieńczone było umieszczeniem przeszło 40.000 bezrobotnych przy warsztatach pracy, dyskutowana była sprawa zrealizowania drugiej części programu walki z bezrobociem, a mianowicie: rozbudowy rynku wewnętrznej drogą zwiększenia konsumpcji i

ożywienia ruchu budowlanego.

W przerwie obrad inż. Ringman wygłosił niezmiernie interesujący referat o sprawie bezrobocia w świecie i środkach zaradczych, z którego wynikało, że wzrost bezrobocia w Polsce w porównaniu ze wszystkimi państwami jest minimalny.

Po dłuższej, wielce ożywionej, dyskusji, przystąpiono do sprawozdań z działalności wojewódzkich sekcji pracy. Sprawozdania te wykazały, że oprócz Śląska, gdzie sytuacja jest bardzo trudna, gdyż bezrobocie stale tam wzrasta, we wszystkich innych Województwach stan bezrobocia nietylko się pomniejsza, ale w niektórych nawet szybko maleje. Jako przykład niezmiernie pocieszający, służyć może Województwo krakowskie, gdzie bezrobocie prawie że nie istnieje, a ogólne odprężenie kryzysowe znać na każdym kroku. Fabryki pracują tam już na dwie i trzy zmiany, a przygotowania do ruchu budowlanego są w całej pełni.

Wogóle obrady zjazdu wykazały, że sprawy bezrobocia na terenach poszczególnych Województw przedstawiają się zgoła odmiennie i wszelkie przejawy należy traktować indywidualnie, jak również stosować trzeba w każdym wypadku inne metody.

Na zakończenie poruszona była sprawa odpracowywania przez bezrobotnych udzielanych im zapomóg. Sprawa ta wywołała ożywioną dyskusję, z której wynikało, że stosowanie tej zasady jest pożądane.

Młodzi pionierzy ku czci Marszałka Piłsudskiego.

W dniu 19 b. m. odsłonięto przed „Domem Żołnierza“ w Warszawie pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego. Pomnik ten ufundowany został ze składek członków Związku Młodych Pionierów.

Amerikanin laureatem sowieckiego konkursu architektonicznego.

Główną nagrodę na konkursie na projekt Gmachu Sowietów w Moskwie zdobył młody, bo dopiero 27-letni architekt nowojorski, Hector Hamilton. Młody ten architekt odznaczył się już przy budowie amerykańskich gmachów rządowych, a zeszłego roku otrzymał drugą nagrodę w konkursie na plan włoskiego gmachu rządowego w Neapolu.

Z sali koncertowej.

Koncert kompozytorski Maurycego Ravela.

Dzięki inicjatywie ruchliwego Towarzystwa Miłośników Muzyki i Opery we Lwowie miał Lwów rzadką okazję słyszenia utworów Maurycego Ravela, jednego z czołowych kompozytorów współczesnych, pod osobistym kierownictwem kompozytora. Nic też dziwnego, że wieczór ten stał się centralnym punktem zainteresowania ostatnich tygodni, nietylko w kołach muzyków zawodowych, ale też i dla szerokiej publiczności, którą do sali Teatru Wielkiego nęciła przedewszystkiem chęć nawiązania osobistego kontaktu z osobowością i twórczością wielkiego muzyka.

Dobór programu na koncercie kompozytorskim Ravela okazał się niezwykle trafny, jeżeli chodzi o uchwycenie jego sylwetki kompozytorskiej. Ukazano nam tu jak gdyby w skrócie całą dotychczasową drogę rozwoju jego twórczości. A więc na wstępie utwór zatytułowany „Hold Couperinowi“ („Le Tombeau de Couperin“), wdzięczny i pełen szacunku gest w stronę tradycji francuskich ośmnaściego wieku, w którym odżywa na chwilę styl dawnych, zamierzonych epok, lekki, powiewny, zrodzony z ducha ceremonjału dworskiego i po-

czucia pięknej formy. Dalej poemat choreograficzny „La Valse“, czarujące zakłęcie, rzucone w stronę starego Wiednia, Wiednia Lannerów i Strausów, z jego skocznym rytmem, upajającą melodyką walcową i kolorową instrumentacją. Obie kompozycje tak niezmiernie charakterystyczne dla sposobu, w jaki Ravel patrzy na historję, w której każdy niemal styl, ujmowany jako zamknięta w sobie epoka, każda wybitniejsza osobowość artystyczna, literacka czy muzyczna, staje mu się źródłem natchnienia. W ten sposób zyskuje kompozytor od pierwszej chwili platformę porozumienia ze słuchaczami; najbardziej w swej epoce wyszukane pomysły harmoniczne, w które tak obficie twórczość Ravela, najbardziej niecodzienne zestawienie instrumentów, stają się wówczas cenię czytelnym i zrozumiałym, ponieważ są poparte z góry narzuconym programem. Obojętne, czy program ten wyraża się w tekście literackim, czy w scenariuszu, czy tylko w tytule, lub w przyjętej formie, ogólnie znanej jako charakterystyczna dla pewnej dawniejszej epoki — zawsze fakt ten ułatwia porozumienie ze słuchaczami. Tu należy też szukać może źródła owej

olbrzymiej popularności Maurycego Ravela, którą się cieszy w świecie współczesnym: ludzie, tkwiący silnie w tradycjach, znajdują w jego kompozycjach jak gdyby potwierdzenie swego światopoglądu, nić łączności z dobą romantyzmu i z duchem impresjonizmu, zaś odłam prawdziwie współczesny podziwia w Ravelu jego ogromną maestrię techniczną, zdobycze jego z gruntu nowoczesnej harmoniki i nowatorstwo w zakresie formy, oraz ową dziwną bezpośredniość, która jest udziałem tylko bardzo niewielu z spośród kompozytorów dzisiejszych. Ta bezpośredniość wyraziła się najsilniej może w „Bolero“, owej słynnej kompozycji Ravela, która w ostatnich latach wzięła szturmem całą Europę. Inwencja myślowa to, co jest w twórczości muzycznej produktem intelektu, zdaje się tu być zredukowane do minimum niejako: jeden motyw, powtarzający się niezliczoną ilość razy, jeden i ten sam rytm, jako podstawa kompozycji, jakaś rytmiczna „postać zasadnicza“ (mówiąc językiem współczesności), wybijany od pierwszej do ostatniej chwili — oto elementy nástroju, stworzonego przez tę muzykę, niesłychanie proste i nieskomplikowane, i niezawodne w swem działaniu. Przynoszą one ze sobą echo dusznych, gorących nocy hiszpańskich, gdzie człowiek i krajobraz cały zamiera jak gdyby w bezruchu, gdzie życie wydaje się stać w miejscu i beznadziejnie

wyczekiwać przyszłości wśród wiecznotrwałej męki monotonnego, bezcelowego bytowania. Jedynie tylko zmienne barwy przedstawia tu element ruchu, ale za to bogactwo tych barw jest tak przepyszne, tak olśniewające, jak sam krajobraz Hiszpanji. Wreszcie koncert fortepianowy wprowadza nas w świat nieco odmienny, świat bardziej wyłączny „muzyczny“, w którym znać zbliżenie się Ravela do kierunków bardziej lewicowych. Część druga zdumiewa swą prostotą, pierwsza zachwyca i nieustannie zadziwia treścią materji dźwiękowej, trzecia to jakby dalekie echo drogi, którą kroczy twórczość fortepianowa Prokofiewa. Zagrany z nieprzeciętną werwą i smakiem, a technicznie wprost olśniewająco przez znakomitą pianistkę Małgorzatę Long, stanowił on w swoim rodzaju arcywzór interpretacji. Zarówno pianistka, jak i kompozytor przy pulpicie dyrygenta zbierali niemiłkające oklaski, tak, że ostatnia część koncertu była bisowana.

Na zakończenie wypadnie nadmienić, że dyrektor Opery lwowskiej Adam Dołżycki, który dyrygował „Obrazki z wystawy“ Mussorgskiego w interesującym opracowaniu Ravela na orkiestrę, zbierał nietylko oklaski publiczności, ale i uznanie kompozytora za znakomite prowadzenie orkiestry.

Dr. Stefanja Łobaczewska.

